

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva	
Egész évre	16 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy hóra helyben	1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.	

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főtér 4-ik szám házá a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

KELET.

POLITIKAI ES KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

AZ ÉRTÉKESEB CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Kiadó-hivatal:

Közigazgatási dolgok.

IV.

Az állam-igazgatás közvetítésének az önkormányzati ügyektől való elválasztásából, mint már multkorai cikkünkben is kifejtettük, különösen két dolog következnék: először, hogy az önkormányzati ügyek behatódó tárgyalás alá vétetnének s a bizottsági tagokban inkább kifejlődven az önkormányzati ügyek iránti érdeklődés, különösen a községi vagyon kezelésénél igen sok visszaélés lenne megakadályozható; másodsor pedig az, hogy az állam-igazgatás közvetítése gyorsabban és biztosabban eszközöztetnék. Hogy pedig mind a két-tőre különbs tudunk szolgálni van: az kétség alá sem vonható. Nagyon községet, hol a községi autonómia abban lett kifejezést, hogy a község pénztárából ezerek harcosoltattak el és pedig a nélkül, hogy a törvényhatóság annak idejében tudomására jutott volna ezen galád üzelmeknek. A számadások mindannyiszor okmányok voltak, s hogy az okmányok nem valódiak, honnan tudhatta volna meg a törvényhatóság; arra pedig, hogy a helyszínen vizsgálta meg a számadásokat: az állam-igazgatás közvetítésének magasabb functiója időt nem engedett! Másfelől pedig ismét tudunk esetet, midőn bizonyos, a községet érintő, rendőri ügyben az illetékes község nem járhatott el, mert azon ügyben nem volt megbízható, s így ad hoc helyettesítésről kellett gondoskodni. A törvényhatósági tisztviselők választása igen jól tudja mikép történik.

Néhol megegyeznek a pártok s itt ugyan nincs „heez” a választásnál; de nincs is tekintet sem a qualificatióra, sem arra, hogy a különböző politikát követő vagy különböző nemzetiségű egyének, mely állomásokra választásának meg; hanem a különböző állomások alkú tárgyat képezik a pártok között; másfelől pedig a pártok nem tudnak kiegyezni s itt a győzelmes párt irányának esélyére van bízva nem csak az önkormányzat, hanem az állam-igazgatás közvetítésében való tevékenység is. Már pedig az állam-igazgatást ily esélyeknek kitenünk nem szabad.

Nem szabad pedig különösen nálunk, hol annyiféle nemzetiséggel van megtarkázva országunk népessége. S e tekintetben nyíltan merjük állítani, hogy az ország némely vidékén felmerült állam-ellenes üzelmek, bizonyára nem találtak volna tért a terjedésre, ha az állam-igazgatás közvetítése nem lett volna az illető törvényhatóságok által választott közegekre bízva.

E tekintetben talán hivatkozni fogna va-

laki arra, hogy a főispán azért van, mint a kormány képviselője kirendelve, hogy ezen ügyeket megtudja s azoknak bekövetkezését megelőzze. Ugy, de azok előtt, kik állam-ellenes tendenciákkal bírnak, a főispán nem ezért van; hanem azért, hogy tudják ki től őrizkedjenek. Történetek már ilyen esetek az országban, s vajjon azokról a kormány az illető főispán útján nyert-e tudomást?

A csak most lefolyt tisztújítás alkalmával felmerült nyilatkozatok csaknem egyhangulag, mind a választás ellen vagy legalább az élethossziglan való választás mellett szóltak. S azt hisszük, hogy a hangulatnak ezen irányban való nyilvánítására a fennebbi körülmények folytak be. Vagy normalis állapot-e, midőn megtörténhetik, hogy valamely törvényhatóságban — habár a felmerült esetek az állam javára — a kisebbség kormányozzon, mint történtek ez Szebenmegyében? A példa ragadós. S jöhet elő eset, midőn a praecedent szeretnők ha nem lett volna!

Fennebb már kimutattuk annak szükségességét, hogy az állam igazgatás közvetítése az önkormányzati teendők teljesítésétől elkülönítendő. A most mondottakból pedig következik, hogy az állam igazgatásban való közreműködés csak is egyedül a kormánynak s illetőleg az általa megbízandó közegeknek felelős, kinevezett közegekre bízható. Mig ellenben az önkormányzati teendők továbbra is választott tisztviselők által lennének teljesítendőek. Mert a közigazgatási tisztviselők kinevezése mellett felhozott érvek legtöbbnyire olyanok, melyek olyan közigazgatási tisztviselőkre vonatkoznak, kik egyuttal az államigazgatás közvetítésével is meg vannak bízva, mint például a szakképzettség, a nagyobb pontosság, s mint fennebb már elmondottuk, az államélet biztosítása; ugy de egyedül csak az önkormányzati ügyek teljesítésére hivatott tisztviselőnek nem fog kellenni, ugy egy kiterjedt körű szakosmerettel bírnak, mint az jelenleg megkívánatik, az időszaki választások után bevalasztott tisztviselő, ha tett-és akaratereje lesz, igen gyorsan belegyakorolhatja magát, s a munkákör megkevesbedvén, az ügyek elintézésében való nagyobb gyorsaság önként fog következni; az államélet biztosítására vonatkozó érv is önként el fogna esni, mert az államigazgatás közvetítésével nem lenne megbízva, a mi pedig a tisztviselő önállóságát illeti, a választó közönségben állana önálló tisztviselőket választani, másfelől pedig meg lenne a választá-

megelőzése szigorú bírói vizsgálatot vont maga után, s a törvényből, azon reményben, hogy a titkártól, s az elhunyt barátaitól, becses felvilágosításokat nyerhet, ezeknek minden közlekedést Argostól lakóival a legszigorubbán tiltottak; Rodininek tehát engedelmessékedni kell a parancsoknak, s ezért meg sem is látogathatja mátkáját.

Angelika atyja legelső szavainál el kezdett reazketni. Midőn bevégezte beszédét, arca halott-halvány lett, s bár könnyeit igyekezett visszatartani, bővön omlottak alá halvány arczain. De csak hamar belátva, hogy e sírás nagyon gyermekes, lecsendesedett, s elhatározta, hogy nyugodtan fogja bevértani a vizsgálat lefolyását. Mint legvégső határidő, az ítélet kimondása napját, tűzte ki magának képelemben. Voratis maga tanácsolta neki, hogy tűrjön addig békével, mert a jó öreg legkevésbé sem kételkedett a Rodinis szabadon bocsátatására felől.

Lázás izgatottsággal számlálta Angelika a heteket, napokat, később a perceket, és midőn végre megtudta, hogy a válságos időpont elérkezett, szeméi a napot keresték, mintha igen lassu haladással akarát az vádolni.

Este felé, szokatlan zajt hallott a lépcsőkön, inkább repült mint futott az ajtóhoz. Itt azonban, a helyett, hogy miként reménylő, Rodinis siessen boldogan karjai közé, atyját látta ájul-tan, halvány arccal négy ember által vitetni.

A fiatal leány minden vérést szívéhez érzésvisszatödlüni. Megragadott egy kanna vizet, hogy meglocsolja atyja halántékát, de kezei annyira reszkettek, hogy ismét le kelle tennie, s ő maga is közel volt az ájuláshoz, mert sejtette, hogy atyjának ez állapota, szomorú himnusz reá nézve.

Végre felnyitotta szemét Voratis.

— Atyám! kiáltott fel Angelika, s zokog-

si rendszer minden előnye, s fenn lenne tartva az önkormányzat sarkalatos elve: a választás, mi nélkül önkormányzatot nem képzelhetünk.

Az államigazgatás közvetítésének az önkormányzati teendőkől való elválasztása, hogy nemcsak olyan idea, mely megvalósulásra nem számíthat, bizonyítja az, hogy a mint tudjuk kormánykörökben is: el van határozva az államrendőrség felállítására iránti javaslatlétel, mire különben még vizsgatúrunk; már pedig az államigazgatás közvetítésének legényegesebb és — hogy ugy fejezzük ki magunkat — legkényesebb részét a rendőri ügyek képezik.

S miután már fennebb volt alkalmunk kimutatni ezen elkülönítés szükségességét, most áttérünk arra, hogy nézetünk szerint már eljött az ideje annak, hogy az államigazgatásban tevékenység is, abban jártas és arra képesített egyénekre bizzassék, bárha hisszük, hogy jelenleg nem is találkoznék ezen pályára elég elméletileg és gyakorlatilag képzett egyén; de éppen azért, mert a rendszer változtatás szükségessége elkerülhetetlen, s mert a qualificatio előbb-utóbb megkívánatik: szükségessének találnók, hogy már most nyilvánk meg az egyetemeken és jogakademiákon a külön közigazgatási tanfolyamok, hogy akkora, midőn a rendszer változtatás folytán szükségessége fog felmerülni az állomások betöltésének, ne legyen kénytelen a kormány oly egyéneket is alkalmazni, kik a kellő képes-séget nélkülözik.

Mert ha igaz, hogy mindazon teendők, melyek jövőben is teljesítendőek lesznek, most is teljesítettnek, de valljuk be őszintén, hogy az alkalmazásban levő tisztviselőknek egy igen jelentékeny s csaknem tulnyomó része csak tapogatódzik, s e tapogatódzás igen sok időt emészt fel s néha igen sok kárt okoz; de ez nem is lehet jelenleg másképp, mert egyfelől a közigazgatási tisztviselők nem csak hogy igen silányul vannak fizetve; de emellett nyugdíjra sem tarthatván igényt: azok, kik más és biztosabb pályát választhatnak maguknak, bizonyára nem fognak vágyani a közigazgatási tisztviselőségre s különösen akkor, ha tekintetbe vesszük, hogy a közigazgatási tisztviselő mennyi kellemetlenségnek, mennyi megtámadásnak van kitéve akkor is, ha kötele-séget teljesíti. Nem mondjuk azonban, hogy a jelenleg alkalmazásban levő tisztviselők közt ne lennének és igen tekintélyes számmal, kik hivatásukat nem csak átérezvén, de át is

va veté magát atyja karjai közé, kedves atyám! Borzasztó szerencsétlenség ért minket!

Az öreg el volt határozva azonnal távozni ismét hazulról, hogy mindent megkísértesen, mi barátja megmentésére vezethetne. De midőn belátta, hogy a szomorú valót többé nem lehetlénia előtt eltitkolni, jobbnak látta időzni egy kicsit s személyesen közölni azt vele, s lehetőleg elvenni élet a keserű leleplezésnek.

— Gyermekem, felelt szeliden, átölve őt, éltünk folytonos küzdelemből áll s csak az erős lelkek bírják azt győztesen kiállni, mindazon örö-möt és fájdalmat, mit méhében rejt egyaránt el kell fogadunk, s minden zúgolódás és ellenkezés részünkről, súlyos vétség a mindenhátó ellen. És kedves Angelikám, egy némely esemény, melyet mi nagy szerencsétlenségnek tartunk, nem egyéb, mint hitünk és állhatatosságunk próbája; ha szilárdan kiállunk, gyakran öröme változik s megjutalmaztatást ígér. A felhők is, kedves gyermekem, nem csak villámot rejtnek magukban, gyakran hoznak termékenyítő esőt. Most egy oly esemény fenyeget minket, mely borzasztó szerencsétlenségnek látszik lenni.

— Beszélj atyám, beszélj! mi az?

— Most még csak fenyeget. Én távozom azonnal. Meg vagyok győződve, hogy még este előtt meg lesz mentve Rodinis . . . kit távra vezetett bírák elítéltek.

— Elítéltek! elítéltek! Oh istenem! De hát mi okon ítélték el őt?

— Mit törődjünk mi az ők oktan határozataikkal? Az ők kezeikben nyugszik-e sorsunk? mondá Voratis, ki csak hogy leányát bármilyen kevés-sé megnyugtassa, eltért az igazságtól. Azokhoz fordulok, kik e bírák felett állanak, s korlátlan hatalommal bírnak, élet és halál felett. Ők igazságot fognak szolgáltatni az ártatlannak, s megmentik őt.

értvén: a legnagyobb pontossággal felelnek meg kötelességüknek, s ez annyiaval örönde-tesebb, mert ezek kell hogy képezzék az átalakulás első alapját.

A csak most lefolyt tisztújításoknál mit tapasztaltunk! Azt, hogy majdnem valamennyi vármegye utolsóának nézte a lefolyt választást. Valjon ha a választott tisztviselői karral ugy lehetne kormányozni, mint azt az állam és az egyesek érdeke megkívánja, ha e nehézségek nem merültek volna majd mindenütt fel: gondolt volna-e valaki arra, hogy tisztviselőjét utolszor választja? és éppen mi, kik a választást annyira szeretjük s abba ugy szólna bele nőttünk, bele vénültünk.

A tisztviselők kinevezése már közvéle-ménnyé vált.

Mi azonban nem óhajtuk, hogy minden tisztviselő kinevezetessék, mert mint fennebb már kifejtettük, nem csak helyesnek, de szükségesnek is találjuk, hogy a törvényhatóság önkormányzati ügyeit saját választott tisztviselői által intézze, s azokat feleletre vonhassa.

— A berlini Wolff-ügynökség a következő orosz félhivatalos táviratot teszi közzé:

Pétervár, jan. 31. Northcote-nak a 28-diki alsóházi ülésben tett néhány megjegyzése azt eredményezte, hogy a sajtó tévesen szól Ausztria-Magyarország és Anglia állítólagos együttes fel-lépéséről Pétervárról. A „Daily Telegraph” adott először kifejezést e versionak, együttes osztrák-magyar és angol jegyzékekről szólna. Ez nem való. Sem ugyanazonos jegyzékek nem léteznek, sem nem megegyező Ausztria-Magyarország és Anglia fellépése, tekintve a dolognak akár anyagi, akár formai oldalát. Bécs és Pétervár között jelenleg a dolog természetében fekvő barátságos eszmecsere megy végbe, s gr. Andrássy legújabb nyilatkozata a békefeltételekről nem bír más jelleggel, Ausztria-Magyarország eljárása egy barátságos császári hatalom imagoartását képviseli, s minden nyilatkozata a két uralkodó személyes viszonya által már előre feltételezett szívélyesség-re talált itt. Pétervárról semmi idegenkedés sem uralg az ellen, hogy közösen szabályoztassák, a mi közös érdekű.

A HÁBORU.

Pétervárról kiadott a parancs az ellenségeskedések megszüntetésére. A nyilvánosságra jött békefeltételek borzasztók. A törökök a többek közt ki kell hogy őrítsék a dunai erődket: Viddint, Rusesukot, Silisztriát és Ada-Kalet. Valjon az

— Atyám, Rodinist tehát halálra ítélték el, rebegé Angelika.

Szemei mereven bámultak atyjára, kezeit halántékaira nyomta, s arczából minden véreltűnt. A rémület, vagy örültség szobraként állt ott mozdulatlanul.

— Szegény és gyalázattal lesznek tetézve, kik azt tették kedves gyermekem, mikor néhány nap múlva győzelmesen fogom kivezetni őt börtönéből.

— Rodinis börtönben van! — szolt Angelika, — kit e szavak ismét magához térítettek, vezess hozzá, azonnal atyám. Mikor egy ártatlant vesztő helyre visznek, jegyesének oldala mellett a helye.

— De bohó gyermek, mikor mondom, hogy meg fogom őt menteni.

Ő ártatlan, s istennek hála oly században éltünk, midőn az ártat lánsság félreismerése s elnyomatása nem lehet hosszas tartamu.

A szegény ember e szavaival ismét a keserű kényszernek engedett, csak hogy gyermekét az igazság rovására is vigasztalhasa.

— Légy nyugodt gyermekem, mihelyt visszate- rérek, azonnal börtönébe vezetlek, s te fogod megszabadítani őt bilincseitől!

— Meg ígért ed nekem atyám? Mikor visszate- rérek, elvezetsz hozzá a börtönbe?

Ha jó, ha rossz hirt hozasz, megígéred ezt nekem?

— Jó vagy bal szerencsével járjak, — ígér- rem, hogy megteszem; de most légy nyugodt.

— Menj tehát, s egy perczig se késs tovább. Istén vezérelje lépteidet. S mikor jössz vissza kedves atyám?

— Mihelyt lehet gyermekem, magam sem tudom. Meglehet, hat hétig is, elhúzódhatik a dol- log, — szolt Voratis fejét lecsüggesztve.

— Hat hétig! Oh istenem! — sikoltott fel

Hirdetési díjak

Hatszor haszabozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket felvesznek:

Bécsben: Oppellik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapestben: Haasenstein et Vogler hirdetés közv. irodája. (Weiss, mo- hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapestszervitátor 6. sz.)

Nyitási czikkok garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

oroszkot, vagy a románok és szerbek, fogják-e az erdőköt el foglalni, még nem lehet tudni. Ez azonban nem változtat azon tényen, hogy mihelyt a törökök az említett erdőköt elhagyják, Bulgáriában levő utolsó álláspontjukat is feladják.

Az Orosz- és Török-országok közt létrejött fegyvernyugvás azonban még nem jelenti ez utóbbira nézve a békét. A görögök épen most indították meg a háborút Törökország ellen; s Oroszország ártatlanságában kezeit mossa. A görög hadsereg, a háboru által eddig megkímélt tartományokba vonul be, s majd még innen is kilízik a törököket. Törökországnak teljes megsemmisítése most még csak Europa vagy Osztrák-Magyarország intervenciója által akadályozható meg.

Hadsereg szaporodás.

A Csanak jelentik Varsóból jan. 24-ről: A háboru kezdete óta nem tettek oly terjedelmes intézkedéseket a hadsereg szaporítására, mint most. Valamennyi szabadságot, még olyanokat is, kik majdnem egészen betöltötték szolgálati idejüket, fegyverre szólítottak. Varsó utcáit még éjjel is tömve van szabadságosokkal, kiket a tiraspoli vasutara, és onnét a harcztérre küldenek. Április hónapra ismét ujonczosítást rendeltek el. Ez jóval több ujonczot fog adni, mint a tavalyi deczemberi, és a törzstisztek számítása szerint, a szabadságosokkal együtt csupán csak Lengyelországban 40.000 emberre lehet számítani. Ide hadkészenléti parancsok érkeztek, hogy az adott jelre megindulhasson az általános mozgalom. Az itt átmenő csapatok, mozdulataikból ítélve, az osztrák határ felé tartanak. Az ez irányban vonuló csapatok részére a napokban magánházakban rendelték szállást, és tegnap már ide is érkeztek.

A török katasztrófa hatása.

A török katasztrófa hatásáról Boszniában ezt írja a „Pol. Corr.” Serajevóból. Kormánykörökben egyre nő a zűrzavar és fejvesztettség. A mit Konstantinápolyban elhalgatnak, a szökevények által tulozva kerül a nyilvánosság elé. Ó-Szerbiából, Bulgáriából, sőt még Ruméliából is roppant nagyszámu szökevények érkeztek ide s ezekről tudta meg a lakosság Plevna, Sofia, Nis elcsét s Novi-Bazár és Pristina szorultságát. Hivatalos lapunk, a „Bosna” ezen tények ignorálása által minden hitelt elveszté. Mióta a seraskieratus kiadta a szigorú parancsot, hogy minden kérekerített szökevényt köteleltetlenn főbe kell lőni, a zaptiek egy szökevényt sem hoznak be, inkább nagy váltásdíjért szabadon bocsátják őket. A coruptió irtozatosan módon lábra kapott s a hatóságok kötelességüket annyira elhanyagolják, hogy a nagyvezér egy leiratában keserű panaszra fakadt a fölött, hogy Bosznia ámbár az ellenségtől érintetlen maradt, megszűnt az ottománok hazájához tartozni.

Angelika. — Van-e oly emberi lény, ki hat hétig tudjon élni, ily irtóztató bizonytalanságban?

— De legyen! Meg akarom kísérteni!

Angelika tulélt-e hat hetet, érezte minden percében e kínos hat hetnek, hogy ő, de minden perc a legborzasztóbb lelki izgalomban folyt le reá nézve, oly izgalomban, mely bővön elég lett volna egy egész hosszú életre!

Egész lélekereje szívében összpontosult; abba zárta el fájdalomát. A külvilág semmit, csaknem semmit nem reit észre abból. A nélkül, hogy levetné a gyászruhát, melyet a gróf halálakor öltött volt fel, szorgalmasan dolgozott tovább menyasszonyi öltözékén, de a finom himzésen sok helyt könnyek nyomai — az Angelika szeméből kiomlott könnyek nyomai látszottak meg.

Végre az utolsó napon, folyton a látkör végpontjára szegzett szeméi, felfedezték a tengeren, messzi távolban, egy fehér pontocskát. Szívének hevesdobogása sejtette vele, hogy ez az ő hajó lesz, mely Rodinis sorsa eldöntését hozza magával. A fehér pont mind nagyobbodott a nap előhaladtával, s naplementekor egy nagy hajó vetett horgonyt az argostoli kikötőben.

Voratis partra szállt: Angelika várt reá s hévvel vetette magát karjai közé.

— Atyám! kiáltott fel, atyám! nem de ő meg van mentve! Jer oldjuk le bilincseit!

De akkor érezte mint nedvesítik kezeit atyja könnyei, hallotta kebléből előtörő zokogását, s látta figyelmelesen nézve arczába, hogy mely redők vésődték be homlokára; s haja egészen megfehéredett, mintha nem hat-hét, de negyven hosszú év terhe nehezkedett volna vállaira, mióta utolszor látták egymást.

(Folyt. köv.)

Ezen kétségbeesett állapotokhoz járulnak még az insurrectio elemei. Minden emberi érzést kigunyoló kihágásokat követnek el és brutalitásokat azzal mentik, hogy a despotákból tanulták az ily tetteket. Így egy kérekerített felkelő Travníknban ezt mondta a kajmakának: „Tőled tanultam meg a gyilkolást, ti meggyilkoltátok atyámat és testvéreimet, s meggyaláztátok nőmet, most csak hasonlót tettem!” Banjaluka járásban Platinia Gombarán egy 60—70 főnyi felkelő csapat az egész környékben rettegésben tartja. Falvakat rohan meg, s kifosztja az utasokat. Magát a kajmakamot is majd kirabolták, csak gyors lovának köszönhetette elmenekülését s azóta egy tábor muztehafízi küldték ki a gazok üldözésére. De a felkelők elmenekültek s csak három csónakukat vetették el a katonák a Verbaz folyón.

Táviratok.

Pétevár, febr. 3. Hivatalosan jelentik Drinápolyból jan. 31-ről: A békeelőzményeket elfogadta a porta, és a nagyszerű, továbbá a török meghatalmazottak éppen most írták alá azokat, hasonlóképen a fegyverszünetet is. Azért minden csapat parancsot kapott, hogy az operációkat azonnal szüntessék meg. A dunai várakat mind és Erzerumot is kiürítik a törökök.

Kairó, febr. 2. Konstantinápolyból jelentik: A katonai meghatalmazottak ki fogják jelölni a határvonalakat. Az oroszok ideiglenesen megszállják Erzerumot és Szilisztríát. A cáár és a szultán táviratokat küldöttek egymásnak, melyben megelégedésüket fejezték ki a békés megegyeződés fölött.

London, febr. 3. A Times jelenti A görög külügyminiszter jegyzékét intéz holnap a határmakhoz, hogy igazolja Thesszáliá, Epirus és Macedónia megszállását görög csapatokkal. Hivatkozik arra is, hogy Macedóniában lázadás tört ki, melynek következményei, a török rendetlen csapatok kegyetlensége mellett, előre láthatók voltak. Görögország nem tűrhet ily kegyetlenséget és elhatározta a három tartomány megszállását, míg azok oly állapotban lesznek, mely a görög rokon nemzet rendjével, békéjével és jogával megegyeztethető.

Néhány szó az Előpataki ásvány-víz kezeléséhez.

Az előpataki ásványvizet fogyasztó közönségnek panaszra a lefolyt pár év alatt sok oldalról volt hallható. A panasz abban nyilvánult, hogy az előpataki víz vegykalkatában egészen megváltozott, s jó ízét s hatását elvesztette. Ezen sajnálatra méltó körülmény felszólalásra késztetett, s így a több oldalról szerzett meggyőződések s tudósítások alapján rá jöttem, hogy ezen panaszoknak oka, nem magában a vízben, hanem — határozottan annak kezelésében keresendő: Ez okból az előpataki ásványviz birtokosságának vélek első sorban szolgáltatni tenni, midőn az ásványvizet kezelése körül teendőket kissé körülírom, és állításaim indoklásával is — a szükséghez képest szolgálom.

Az ásvány-vizek kezelése és eltartása általában nagy figyelmet, és több oldalról kiható tudományos ismeretet igényel, azért azok helyes kezelése nem tűri a laikusok felületés eljárást, korszerű tehát, hogy ha az anya természetnek egy ily nagy kincsét vagyunk szerencsések magunknak mondhatni, igyekezzünk azt, a tudomány mái színvonalához méltó kezelésben is részesíteni. — Ha pedig a kezelésnél előírt módon, mindent a legnagyobb pontossággal nem teljesítünk, úgy hiába illesztjük a palack oldalára a viznek vegyelemzési táblázatát, mert ha azon hanyagul kezelte üveg palack tartalmát vegyelemmezik, úgy tudatlanságunk és hanyagságunkról adtunk bizonyítványt abban, s megcsaltuk a fogyasztó közönséget, mert az nem oly ösztötelű, — s nem oly dus többé azon alkatrészekben, — melyeket jeleztünk.

Az ásvány-víz kezelésénél tehát figyelemmel kell lennünk általában, hogy azoknak fizikailag, — mint vegytanilag elég legyen téve. Mivel pedig a szénsavas vizeknek általában legfőbb alkatrészeik a szénsav, s a többi alkatrésznek maguktartása is ettől feltételeztetik, mennyiben a vizek, ha szénsavukat veszítették, értéktelenné válnak. Szükségesnek látom e sarral kissé tüzetesebben foglalkozni, és annak sajátságaiival is az érdeklődő közönséget legalább részben megismertetni.

A szénsav szin- és szag nélküli gáz; ize gyengén savanyus, szúrós, szabad állapotban elő jön a környi levegőben, nagyobb mennyiségben azonban lében, melyet kilégelünk. Dusan fejlődik a tűzhányó hegvek öbléiben, s mivel nehezebb lévén mint a közönséges levegő, azok üregében meggyűl, s a talaj felett 1—2 lábnyi magas réteget képez mint pl. a torjai kénbarlangba; innen van az, hogy míg fejtünk a szénsav réteg felett van, semmi bajunk, de ha abba lehajolva lélegzetet veszünk, — megfulunk.]

A szénsav képződik, a szerves anyagok kordadása, s szervi testek élelmezése és bomlási folyamatainál, most erjedésénél, égésnél, s a föld belsejébe végbemenő égési folyamatoknál, stb.

Általában minden forrásvíz tartalmaz oldott szénsavat, s e kölcsönös a viznek frissítő izét; s a vízben tehát oldódik és pedig a melegben jobban, mint a melegben.

Mivel pedig a folyékony szénsav meleg által jobban kiterjed mint a gázak, 1000 térf. 0°-nál 106 térfogatot foglal 10°-nál, míg a gázak a

hőmérsék emelkedésével csak 103,66-ra nagyobbitják,

A szénsavas-víz nyitott vagy rozsláztart edénybe tartva, különösen ha az még a hő behatásának van kitéve, szénsavát tökéletesen elveszti, s közönséges vízzé változik. A fölös szabad szénsavat tartalmazó víz oldva tartja a szénsavas mestet, mely azonban kiválik abból, mihelyt az ily víz szabad szénsavát hőhatás, vagy hosszabb állás folytán elveszti. Ezen körülmény az, mely feloldva tartja szénsavas ásványvizeinkben a szénsavas keserény éleget. szénsavas-vaséleget, stb. (Jellemző tehát, hogy midőn az előpataki, vagy más hasonló alkatrészeket tartalmazó ásvány-víz megzavarodik, vagy éppen sárgás porszerű csapadék (ülledéke) van, azon víz kezelése hiányos.

A szénsav a leggyengébb savaknak egyike, azért a többi savak legnagyobb része által kihajtatik vegyületeiből; innen van, hogy a szénsavas vizek borral erősen pezsgőnek, és pedig annál inkább, mennél dúsabb a szabadszánsavtartalom.

A víz ugyanegy hőmérséknel, de nagyobb nyomás alatt a nyomás nagyságával növekedő arányban nyeli el a szénsavat, kézzel kézzé kell, hogy járjanak; egy a töltést, a másik közvetlen a dugaszolást, a harmadik a lezárolást, onozást vagy kupakolást, békakolást, s így tovább, míg helyükre a raktárba nem jutnak.

Ha tehát a jelezett módon és üveg palackokba helyeztük el a vizet, a rendes hőmérséknel az üveg-palackok erősfala s a jó dugaszolás felel meg a magas nyomásnak, így vagyunk tehát csak képesek a nagy természet törvényei lehető szigorú utánzásával elérni azt, hogy nagy kincsünknek jövőt biztosíthassunk. Ez okból tehát szükség mindenek előtt, hogy 1 és 1/2 literes üveg-palackok alkalmaztassanak, mely az ismert savanyúvíz sajátságainak megfelelően, t. i. hogy a rendes töltés és dugaszolás után azt a víz, jobban mondva a meleg által terjedő és szabadulni törekvő szénsav még magasabb hőbehatása után se legyen képes elrepesztetni. A rendes és könnyű kezelhetőség céljából pedig, az egyes palackoknak szabályosoknak, s apró részletekig egyformák kell hogy legyenek.

E szerint én az ismeretes pezsgőboros, vagy a vichyjele üveg-palackokat ajánlanám, mivel azok kemények, és színtükre, mint alakjukra nézt megfelelnek egy a fizikai, — mint a vegytani sajátságoknak; könnyen kezelhetők — szabályosan, és a napsugarakat nem bocsátják keresztül.

A töltés szükség, hogy görbe szivornya (Krum) vagy emelő szivattyú (Saugpumpe) segítségével a kut alsó belsejéből történjék, soha se a kut felületéről. A töltésre készletben tartott palackoknak pedig egy a töltés előtt mint a töltés alatt és az után — általában szükség hogy hidegek, s a melegség behatásától mentek legyenek.

A dugaszoláshoz, melyeknek közvetlen és mulhatatlanul az egyes palackok töltése után kell hogy történjenek, szükség a forró vízbe áztatott s a felületen szikkadtság hagyott legjobb minőségű parafa dugaszokat alkalmazni úgy, hogy a palackok nyakába a víz felülete és a dugasz közt 1/2 ujjnyi hézag maradjon; több semmi esetben. Mivel pedig a dugaszolás igen lényeges, dugaszoló kép alkalmazandó.

A kezelésnél a rendes munka felosztással az egyes palackoknak kézzel kézzé kell hogy járjanak; egy a töltést, a másik közvetlen a dugaszolást, a harmadik a lezárolást, onozást vagy kupakolást, békakolást, s így tovább, míg helyükre a raktárba nem jutnak.

A töltésre általában a tavaszi időny a legalkalmasabb, s annak június 1-éig be kell végződnie: de az őszi napok is felhasználhatók.

Alig szükség mondanom is, hogy az ásványvizek eltartásánál milyen lényeges a raktár helyiség: ennek lehetőleg tágas, könnyen szellőztethető és olyannak kell lenni, hogy benne a légmérséklet ne legyen kitéve lényeges változásnak; legyen hűvös, és legalább is állandóan feleljen meg a hidegségi fokának. Szükség továbbá, hogy a víz rendezéssel birjon, hogy az egyes ládák könnyű hozzáférhetése ne ütközzék a nehézségekbe.

Az előpataki ásványvíz birtokossága reméljük meg fogja érteni a kor intő szavát, s egy erőlyes felügyelő alatt alkalmazni fog anynyi egyént, mennyi a követelménynek megfelel. A felügyelőnek tudomással kell bírnia arról, hogy bizonyos meghatározott egyének száma a rendes munka felosztással mennyi munkát képesek végezni, meghatározott idő alatt, úgy osztva be a munka erőit, hogy az egyeseknél mint általában, hanyagság, idő pazarlás ne történhessenek. A felügyelőnek mindenről személyes meggyőződést kell szereznie; mely időnként a birtokosság kiküldött tegyitől számba veendő.

Reményem nagy, hogy az előpataki ásványvíz birtokossága, mely máris sok jelt adott a korszerű haladásnak, elérkezettnek látja már az időt, hogy maga vegye által a kezelést, mert csak így remélhető, hogy egyszerű vize fel fog vergődni azon európai hír-névre, melyre hivatta van.

D. S.
gyógyyszerész.

Erdélyi aranybányászat.

(Vége.)

A nyers aranybeváltást illetőleg szintén az egyes beváltó hivatalok szerint csoportosítva, a

termelő bányaművek kiutátása mellett a következő számokból látható:

I. a zalathnai m. kir. aranybeváltó hivatal által,

	arany —	ezüst	Teljes érték
	kilogramm		
1. Verespataki m. k. és társ altárna	33,8409,	13,8706,	48.429 f. 35 k.
2. Magánosok kémelés útján	359,6884,	161,5342,	516.041 f. 17,
3. Magánosok becslés útján	9,8657,	3,6503,	14.096 f. 85,
4. Oláhpáni mostott aranybecslés útján	2,8000,	—	2848 f. 28,
5. Tört és paszmánt ezüst kémelés és becslés útján	0,3132,	11,9953,	1524 f. 56,
Összesen	406,0682,	190,7504,	582.940 f. 22,

II. az abrudbányai m. kir. aranybeváltó hivatal által.

	arany —	ezüst	Teljes érték
	kilogramm		
1. Magánosoktól kémelés útján	65,9286,	28,9404,	94.571 f. 23 k.
2. Magánosoktól becslés útján	150,8420,	95,0638,	216.401 f. 84,
Összesen	216,8666,	95,0638,	310.973 f. 07,

III. a csertesi m. kir. aranybeváltó hivatal által.

	arany —	ezüst	Teljes érték
	kilogramm		
1. Fűzsed-szt.-háromsági m. kir. bánya	2,9966,	0,7787,	3278 f. 11 k.
2. Magánosoktól kémelés útján	27,5925,	10,11639,	39266 f. 59,
4. Magánosoktól becslés útján	1,5621,	0,7194,	2242 f. 52,
Összesen	31,4542,	11,8660,	44.788 f. 52,

Összevónva:

	arany —	ezüst	Teljes érték
	kilogramm		
II.	216,8666,	95,0638,	310.973 f. 07 k.
I.	406,0682,	190,7504,	582.940 f. 22 k.
III.	31,4542,	12,0680,	44.788 f. 52 k.

Összes nyers

aranybeváltás 654,2880, 298,0482, 938.701 f. 82 k.
Ezek alapján tehát az egyes bányaműveknek és magánbányászatnak a 2. kohó és a 3. aranybeváltó hivataloknál 1877. évben beváltott érc és marából nyert arany és ezüst és nyers arany összes termelése a következő számokból tűnik ki:

	arany —	ezüst,	réz,	olom,	Teljes érték
	kilogrammnakban				métermázsra
	frt				kr
1. Nagyági m. kir. és társ.	123,7610,	101,4085,	3,2755,	—	182027 f. 86 k

2. Verespataki m. k. és társ.
altárna 41,5822, 22,1562, —, —, 59944 f. 80,

3. Offenbányai kir. bányája 0,6107, 7,9784, —, —, 1341 f. 37,

4. Fűzsed-szt.-háromsági m. kir. bányamű 2,9966, 2,4758, —, —, 4309 f. 35,

5. Csertesi m. kir. kohó 0,4773, 21,1892, 38,3001, —, 5205 f. 03,

6. Zalathnai m. kir. aranybeváltás 0,8180, 0,8820, —, —, 937 f. 04,

7. Zalathnai m. kir. vegyelemző 0,0768, 0,1685, —, —, 1,8700, 155 f. 49,

8. Magánbányászat 697,2800, 5472, 1700, 55, 6,9954, 8, 1172, 1.015.001 f. 67,

Az aranykerület 1877 évi összes fémbeváltása 866,8740, 625,4882, 47,9100, 12,4872, 1.268.922 f. 62 kr.
Kolozsvárt, 1878. jan. 24-én.

Urbán Antal.

BELFÖLD.

(Ismét Erzsébetváros és D.-Szt.-Márton.)

Midőn a hazai törvényhozó testület megtoltan, magasabb nézpontból itélve, Erzsébetvárost tevő Kis-Küküllő megye székhelyére, ezzel világosan kifejez az azon meggyőződését, hogy Erzsébetváros oly előnyökkel bír, milyent a megyében hasznalt keresünk most, sőt a multban is kezeim közt levő okmányok közül csak az 1769 június 20-ról kelt „küküllő megyei tábla” felterjesztésére hivatkozom, melyben a „magas királyi kormány-szék” arra kéri „Küküllő megye nemes karai és rendei” hogy „tudva levén mindenkéül, előtti, miszerint megyénk kerületében Erzsébet mezővárosan kívül más hely nem található, hol a lakhatás ugyszintén az élelmi szerek beszerzése által magas a tábla, valamint a perlekedők megélhetnének. Ennek fogva alázatosan kérjük a magas királyi kormány-székot, kegyeskedjék a felhozott indokok alapján, (az indokolás 8 pontból áll) elrendelni, hogy felérelve a magánérdekeket, Ő Felsége akaratjának teljesítése és a közszolgálat előmozdítása tekintetéből táblánkat a mezővárosba befogadják. Azonban, ha netalan reményünk ellenére Erzsébetváros közönsége felhozott indokainkat nem mel-

tányolná s óhajunk teljesítése elé akadályt vetne; úgy eszedünk legalázatosabban: méltóztassan a magas királyi kormány-szék a legalázatosabban folyamodásunkat, mint a melynek feladata: a felledelem és közjó szolgálata, kegyes pártfogásával és ajánlatával Ő felsége trónjához jut-tatni, megye székiunk egyetemet pedig Ő felségének legkegyelmesebb leiratával megörvendeztetni.” De a kérelem viszhangra nem talált.

Erzsébetváros lakói, a hazába beköltözésük óta mindig fényes jeleit adták rendületlen hazafiságoknak. Alig telepedtek le a béke édes reményével, midőn a sok csapás után, egy új rejtenezes katastrófa érte. Ugyanis 1704-ben a Rákóczy forradalom kiütvé, mivel e város a lázadókhoz nem szegődött, a helyi védtelen népet rabszija fűzték, vagy leglyilkolták, városukat pedig elhamvaszták.

Hazaíás önértétekről tanuskodik azon önfeláldozó tettök, hogy midőn a nemzeti lét fenntartására hívta fel őket egyházi fejük, hogy ne válnanak el keleti, csaknem egytermészetű testvérektől, 1712-ben Apaffy Mihály utolsó erdélyi felledelem közvetítésével arra kérték VI-ik Károly császár, hogy szülőföldjükről elmozdittassanak, hanem háborítlanul hagyassanak meg a jelenlegi megye területén.”

Azonban az itt felhozottak fölött mintegy világító oszlop tűnik fel a hazafini hűség templomában azon tántorithatlan és bátor felszólalás, mely örök időkre ékes lapját képezendi e város szenvedésteljes törtelmének. Szolgáljon az újabb idők viharaiól felmutatott kép buzdításul, hogy mit képes tenni az önértetes hazafiság. Erzsébetváros — így szól az 1852 május 3-án tartott közgyűlés — ösidők óta mindig a magyar földnek, jelesen Küküllővármegyének volt kiegészítő része, soha a szász földhöz, annak valamely hatóságához nem tartozott, oda telepedtek őseink, a mint az országba bejötték, 1701-ben a 61. t. cikkben oly módon honosították, hogy az ország rendei kimondották, hogy az őrményeknek külön nemzetiségök nem lehetvén, egyenesen a magyar nemzet tagjaivá válnak, városuk magyar királyi város lesz. Ők e szerint a magyar nemzet testébe olvasztatván, törvényes köteleességeknek tekintették a magyar törvényt, nemzetiséget, nyelvet és szokást venni be, mint a melyeket törvény tett sajátjokká annyira, hogy Ők már a magyar nemzetiségen kívül mást nem ismernek. Az ő felsége V. Ferdinánd királytól 1837-ben nyert diploma által nekik adatott magyar nemzetiségök — folytatja a közgyűlés emelkedő hangon — a magyai földtől elszakításuk és szász kerületbe osztatásuk által veszélyeztetve, a magyar nemzeti terület egy önálló hatóságának abból kiszakításával s a magyar nemzetiséghez tartozó népének a szász föld területébe átvitelével csonkítva lenne.

Városunk — így szólunk a kérvényezők a honseretet meleg hangján — a szász földhöz kebelezéséből eredne azon elviselhetetlen fájdalomunk, hogy ez által természetes rokoninktól, kikhez mindig egy érdeket kötött, elszakítottatnánk s egészen idegen elem közé lennénk, mintegy kivetve, minden magyar városok közül egyedül mi. A szász földhöz csatoltatásunk kebleinknek csak a feledés által némileg enyhült sebeit szagattatna fel, mert azon környék népe, melyhez minket kapcsolni akarnak, irányunkban soha rokonszenvet nem tanusított s nem akarva is meg kell emlékeznünk elkecseregetten a lefolyt szerencsétlen időkre, mikor sok gyújtás és gyilkolás után városunk azon környék népe által egészen kirabol-tatott, holott azok tőlünk soha legkisebb bántalmat sem szenvedtek. Igen, ezen okokhoz méltán járul azon érzés is, mely szerint mi irtozunk egy oly környék népével való egybekötöttestől, mely üldöztetésünket tüzte volt ki, melynek idegenségét maig is érezzük”. . . Hol találunk hason mérész felszólalást az absolutismus vaskeze alatt nyögött magyar hon valamelyik zugában? melyik tösgyökeres magyar város vagy kerület szó-lalt fel erőlyes nyilatkozatban, mint az idegen elemtől körülzárolt Erzsébetváros? valjon D.-Szt.-Márton passivista, lovagjai mutatnak fel egy ily bátor „activ” fellépést?

Erzsébetváros a megpróbáltatás napjaiban a haza sorsát átérezni tudta, s most is a haza helyzetét, annyira komolyan tekinti, hogy honfiai aggodalma a jó kedv őriási nyilvánulását fel-mulmaja; s azért midőn egy boldogabb idő utání vágy a kétkedő szavain hangzik fel: „Dicső-Szent-Márton mulat, mintha a haza boldog, a nemzet megelégedett lenne”; ez oly hazafias földmi kifejezés, mint a görög költő bú dala írója sorsa fölöl:

Lészen idő és porba leszáll sz. Ilium egykor,
A gyors dárдавét Priamus, s katonái ki-mulnak.

A mulatságok azonban nemcsak „Dicső-Szent-Márton kiváltásai, a farsangi napokon itt is hoznak áldozatot a hál istennek, habár ovatosan, s az öröm poharától el nem tántorítva.

Ezek után befejezném cikkemet, ha Dicső-szent-márton ur a „M. Polgár”-ban számalomraméltó ellenvetéseivel nem bilaterál. Mindenekelőtt kinyilatkoztatjuk, hogy cikkirő logikai magyarázatát nem fogadjhatjuk el, Nem fogadjhatjuk el logikáját annak, ki „nagy-küküllőmenti” cik-kéből egyes eszméket böngész saját étvágya sze-rint ép oly következtetésséggel, mint az egykori életunt domidocus. ki olvasván, hogy „Judas felakasztá magát,” ugyanazon sz. írásban szándé-

knak megfelelő védeszmét talált, mely így hang-zik: tégy hasonlólag” s az ige megtestesült.

Szentmártoni ur, hogy az általa készített tömkelegből kimeneküljön, egy kedvencz közmon-dással kérkedik, melynek magyarítását a követ-kező első hatmrethen megtalálja:

Sok szabad a költő,- festő,- valamint esze-lősuek;

Igy szól „Multa licet, s társa után epedez.
Valóban „multa licet” azoknak, kik Erzsébetváros újabbori haladását tagadni merik. Csak 3 év óta több, mint 20 új épület keletke-zett, a városi közönségi lámpákkal, járdákkal látá-el utoztát, mulatóhelyei pedig a nyári évadban kellemes tápot nyújtanak.

Igaz, hogy e város a forradalom következtében kifosztatott, mindazonáltal a haza érdekéért most sem kimélte a legnagyobb áldozatot, százezreket költött, hogy a vármegyeház, honvéd és huszárlaktanyák, törvényszéki helyiségek, melyek kormányi felhívás, vagy plane szentesített törvény alapján épültek, a czélnak teljesen megfeleljenek.

A mi a jótékonyozó adományozókat illeti, cikkirőnk jobb lett volna si tacuissit . . . nines város, mely a jótékonyozógot oly mérvben gyako-rolná, mint Erzsébetváros. Az ő kegyéből nyernek ellátást egyetemi. képezdei, gymnasiumi növendé-kek, a kőr- és szegények házának lakói, szép ösz-seget áldoz a kereskedés előmozdítására, szóval, a szükség enyhítésére.

Szentmártoni ur hamis állításnak bélyegzi, a mi tiszta igaz: hogy t. i. Hosszúasztó alig 3 órányira van távol. Nő de D.-Szentmárton mellett mikor robotott el a gőzös? Czikkirő csak szekerem képzei az utazást! Ignoti nulla cupidó!

Végül arra a csekély fáradságra hívom fífel, sziveskedjék megtekinteni az újabb arrendorás szerint Lange-Chervén Fl. által kiadott Magyarország tér-képét, mert ott úgy találándja, hogy Kis-Küküllő-megyének ép úgy szélén fekszik D.-Szentmárton, mint Erzsébetváros. De vajjon Csikmegyében Csik-Szeredától nem fekszik-e sokkal távolabb Gyergyó-Ditrő, Borszák, Tölgyes, mint Erzsébetvárostól a legtávolabb eső megyei hely, hol a messzeséget a dicsőségessen uralkodó vármegye sár-réjei okozák.

Ezeket összegezve kitűnik: hogy a magyar államiság érdeke kívánja, hogy a megye törvényes székhelyén Erzsébetvárosban legyen; e város a kü-lönböle nemzetek közt, mentő óáz levén, a magyar nyelv és nemzeti szellem egyik védpontja.

Aristides.

Jogi rovat.

Kivonat a „Hivatalos Értesítő”-ből.

— Id. Nagy Jánosnak íd. Teleki János és társai elleni ügyében, ez utóbbinak 2180 frtra be-csült makasai ingatlanai márczius 8-án ela-datnak.

— Kacsó Gábornak Moldován György elleni ügyében ez utóbbinak 1252 frta becsült bazédi ingatlanai márcz. 29-én eladatnak.

— Benkő Richeluek Huszka Józsefné ügyé-ben ez utóbbinak 9055 frt. 50 krta becsült kolozsvári ingatlanai márcz. 2-án eladatnak.

— A fogarasi rom. cath. iskolák Herbst Ferencz elleni ügyében, ez utóbbinak 3300 frta becsült fogarasi ingatlanai márczius 2-án ela-datnak.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1878. február 5.

— A m. kir. belügyminiszter Kástner Henrik volt szebenmegyei főjegyzőt, abbéli panaszával, hogy az alispáni állomásra nem jelöltetett ki, elutasította, s a szebenmegyei alispániállomás betöltését jóváhagyta, nemkülömben a főispán ellen emelt panaszok elutasításával Wächter Frigyes comes és főispán eljárását correctnek és törvé-nyesnek nyilvánította.

— A „Magyar Polgár” a szombati uj operettéről referálván, egy fiatal leány szemérme-tességével kifakad az operettek trágársága ellen s különösen a „Kisasszony feleségem” alapeszméjét sikamlósnak, egyes kifejezéseit még az operettek-nél eltűrhető színvonalon alul állóknak találja, egész általánosossággan azt állítja, hogy azok a minden szellem nélküli meztelen frivolitások ná-lunk mindig visszataszítást szűlnék.” Valóban nem értjük a „M. Polgár”, hogy mit akar ezzel a szigorú erkölcsökösökdel! Hiszen csak nem temp-lom a színház, a hová imádkozni jár a publikum?! Ámbár másfelől el kell ismernünk, hogy a „M. Polgár” ezzel a szigorú erkölcsi predikálással csak következetes akar maradni önmagához és ahoz a kérélehetetlen állásponthoz, melyből az operetti írá-nyát szakadatlanul üldözté. (Lásd a „Magyar Pol-gár” tavali magatartását.) Egyidő óta azonban feltűnően kezdi útni a „M. Polgár” az operettet, p. o. nemrég már úgy találta, hogy az operette már kezdi veszteni vonzerejét, sőt vesztí már Krecsányi Soltat is, eddig az ő neve tele há-zat biztosított: ma már kezd kárba men-ni az ő oda-adó buzgalma is. — Valami hiányzik, a mi a közérdekeltséget ébren tudná tartani. — Krecsányi Soltának is, úgy lát-szik meg kell küzdenie azon diadalokért, melyek-kei eddig önként halmozta el a közönség. (Lsd. a „M. Polgár” a „Kis doktor” január 12-i előad-sáról.) Most „Kisasszony feleségem” előadásánál ismét kifogása van a „M. Polgárnak” Krecsányi S. asszony ellen; legfőbb kifogása pedig az, hogy

Pályázat.

Szolnok-Dobokamegyénél az évi 500 frt. javadalmazással egybekötött központi könyvtári állomás üresedésbe jövén, felhívjuk mindazokat, a kik ezen állomást elnyerni óhajtják, hogy szakképzettségüket, iskolai tanulmányukat, s erkölcsi magaviseletüket tanúsító, hatóságilag hitelesített bizonyítványokkal felszerelt, **sajátkezüleg írt** folyamódványt nyújtsanak, melyben az is hatóságilag igazolandó, hogy az olvashatólag és helyesen írt folyamódványukat ők maguk írták és fogalmazták, s a könyvtárvezetőt szakszerűleg vezetni tudják,

folyó év február-hava 20-ig

megye főispánja báró Bánffy Dezső úr ó méltóságához adják be, mivel később érkezett folyamódványok tekintetbe vétetni nem fognak.

Deesen, 1878. január 31-én.

Szolnok-Dobokamegye alispánjától.

SZARVADI, alispán.

Nem hivatalos.

Tudósítás.

Miféle Abissiniában (Afrika egy nagyszerű **alpacca-ezüst ércbányát** potom áron vásároltunk meg és gyárunkban újabb 63 gőzgépet alkalmaztunk, melyek által munkadíjban sokat megtakarítottunk, emellett a jelenlegi kellemes helyzetben vagyunk, világos **alpacca-ezüstgyártmányainkat** az eddigigél 32%-kal olcsóbban, szebb és jobb minőségben szállítjuk. Mindenki tudja, hogy **alpacca-ezüstünk** ezüstszíntől soha el nem veszít, hogy még a legerősebb sav sem árt neki, miről irásban kezessük.

Leszállított árak

Érték	Alapár	Most
6 darab alpaca-ezüst kávéskanál	1 frt 20, 160, 2, 260	85 kr, 1,15, 1,40, 1,80 kr
6 darab alpaca-ezüst evőkanál	2 frt 2,60, 3,40, 5, 6 frt	1,40, 1,80, 2,30, 3,40, 4 frt
1 darab levesteső-kanál, fémör 1,50, 2,40, 2,90, 4, 5 frt	1 frt 1,60, 2,60, 3,40 kr	70 kr, 1 frt, 1,60, 2,10, 2,60 kr
1 darab tejeskanál 1 frt, 1,45, 2,30, 3,20, 4 frt	3,10, 3,70, 4,40, 5, 6,20 kr	2,40, 3,20, 3,90, 4,75 kr
6 pár alpaca-ezüst kés, villa, angol asztali 4,50, 5,30, 6,30, 7,50, 9 frt	1 frt 2,60, 3, — tálcák 50, 75, 80 kr, 1 frt, 1,40, — kávés vagy íbskannák 2 frt, 2,10, 3, 4 frt, — ágaz gyertyatartók páronként 3,80, 10,50, 14, 20 frt, — cukortartók 2 frt, 2,60, 4, 5,50, 7 frt, — cukorszórók 60, 75, 90 kr, 1 frt, — csentes és olajos fűszerek 2,50, 3,80, 4,20, 6 frt, — vajdobozok 1,95 kr, 1,70, 2,80, 3,20, 4 frt, — és még számtalan tárgyát mind 32 százalékkal olcsóbban mint eddig.	

Blau és Kann, ércárú-gyára által
Bécs, Babenbergerstrasse 1.

China-szörp.

Párisi gyógyszerész Grimaud és társának vastartalmú China-szörp, a két legjobb zson-gító szert foglalja magában, melyet a gyógyászat ismer, t. i. a china-héjat, a legjobb erőstít-szert, a vasat, a vér egyik főelemét. Ez az a párisi orvosok által leggyakrabban ajánlt szer betegyeknek és fiatal leányoknak, a kik gyomorhájban, sapkában, fehérfejlásban, vagy rendetlen tisztulásban szenvednek. Gyermeknek, aggod és oly egyének számára, a kik vérszegénységben vannak, kitűnő hatású, étvágyat csinál, elősegíti az emésztést, s visszaadja a vér természetes színt.

Üzlet-megszüntetés

általános kiárúsítás!

A jelenlegi kedvezőtlen időviszonyok miatt, elhatároztam régen fennálló és jó hírnek örvendő

divat-árú-üzletemet véglegesen megszüntetni.

Ezen üzlet, melynek készletét csak most újítottam meg, **gazdag választékkal rendelkezik**, minden kigondolható **divat** cikkekkel, **selyem**, **gyapjú**, **szőr**, **gyapott** és **vászon** — **kelmékkel**, **kész férfi** és **női-fehérművekkel**, **szalagokkal**, **lábbeliek**, **kesztyűk**, **asztalneműk**, **paplan**, **matrátz**, **pipere** s számtalan itt elé nem sorolható árukkal sat. sat. s remélem, hogy miután az **üzletfelhagyási** szándék gyors keresztülteltele tekintetéből, az árakat aránylag igen **jutányosokra, sőt tetemesen leszállítottakra szabtam**, a n. érd. városi és vidéki női és férfi közönség minden igényének teljes megelégedésre leszek képes megfelelni.

Gámentzy János,

főter gróf Teleki Domokos-ház Kolozsvárt.

Haszonbéri hirdetés.

Deesen a legelénkebb forgalmú „hidutca” szegletén lévő volt „BÁNYF” emeletes vendéglő, melyhez tartozik: földszinti vendéglősi lakás, az emeleten nagy teremmel és 4 vendég szobával, tágas udvar, 20 lónak való kőistálló, s veteményező kerttel, **folyó évi április 24-től kezdve, több évre kiadó.** Értekezhetni Hirsch Lipót tulajdonossal Deesen.

Eladó ház.

Egy újonnan épített pléhfedelű emeletes ház belmagyar-utezába 23 sz. alatt 14 szobával, 3 konyhával, két grádics feljáró, két külön pinze bejáró, egy emeltes szin vaslépcsővel, alatta három faskamara, az udvaron egy jövizű kút és minden jó állapotban van.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvárt kaphatók következő legújabb irodalmi termékek.

A KÖZIGAZGATÁSI BÍRÁSKODÁS eszméje, kellei és alakzatai Európában Különös tekintettel Magyarországon és e kérdés parlamentáris sorsának történetére hazánkban. A budapesti m. k. tud. egyetem által jutalmazott pályamunka.

Irta Gruber Lajos. Ára 2 frt 40 kr.

KÖZOKTATÁSÜGYI TÖRVÉNYEK és RENDELETEK TÁRA.

Az 1868. év óta 1877. év végeig közre bocsátott és a népoktatásra vonatkozó törvények, min. rendeletek, tantervek és szabályzatok gyűjteménye. Ára 2 frt.

A NÉPISKOLÁK, POLGÁRIISKOLÁK és tanító képezdek ÚJ TANTERVEI és vizsgálati szabályzatai.

Tartalom: I. Az állami elemi tanító és tanítónőképezdek tantervei. II. A budapesti állami polgári iskolai tanító és tanítónőképezdek tanterve.

III. Szabályrendelet az állami elemi és polgári iskolai tanító és tanítónő képezdek igazgatása tárgyában. IV. Rendelet valamennyi kir. tanfelügyelőhöz és az egyházi főhatóságokhoz, a népiskolák és polgári iskolák tárgyában.

V. Az elemi népiskolák tanterve.

VI. A polgári fiú- és leány iskolák tanterve.

Ára 50 kr.

TANÍTÓK ZSEBNAPTÁRA az 1878-ik évre. Szerkeszti György Aladár. Harmadik évfolyam. Ára csinos vászonkötésben 1 frt 20 kr.

TANÜGYI ZSEBNAPTÁR 1878-ra. Nép-, polgári- és képezdei tanítók és tanítójelöltek számára. Különös tekintettel a közoktatási törvények, valamint a fővárosi tanhatóságok által időközönként kiadott utasításokra és rendeletekre. Szerkesztette Wolkenberg Gyula, fővárosi népisk. igazg. tanító. Ára csinos vászonkötésben 1 frt 20 kr.

KINCSES FÖLD. Nemzetgazdaságtan mindenki számára. Irta Mende Bódog. Ára 50 kr.

Takarékosság.

SMILFS után a hazai viszonyokhoz alkalmazta Könyves Tóth Kálmán.

Tartalom:
I. Fejezet. Iparkodás.
II. Takarékoság mint szokás és hajlam.
III. Eszélytelenség.
IV. A takarékoság eszközei.
V. Takarékoság példányképei.
VI. Rendszer a takarékoságban.
VII. Gazdálkodás az életbiztosításokban.

VIII. Takarékpénztárak.
IX. Aprólékoságok.
X. Pédányképek az ipar-világból.
XI. Előbbi fejezetnek folytatása.
XII. Urhatnamság.
XIII. Hirneves adások.
XIV. Gazdagság és jótékonyosság.
XV. Egészséges otthon.
XVI. Az élet-boldogság művészete.

Ára csinos vászonkötésben 3 frt.

HUGÓ VICTOR. Egy bűn története. Tanú vallomás.

Első nap. Az orvítamadás.

Második nap. A küzdelem.

Ára 1 frt 80 kr.

POE EDGAR. Csodálatos történetek, fordította Hang Ferencz. Ára 1 frt.

A KERESKEDELMI TÖRVÉNY MAGYARÁZATA.

Dr. Neumann Ármán székesfehérvári ügyvédől.

Első kötet. Első füzet I — 60 §§.

POE EDGAR. Roget Mari titokteljes kimulása. Fordította Hang Ferencz. Ára 1 frt.

BÜNTETŐJOGI REFORMUNK és a SAJTIKÉRDÉS.

Dr. Emmer Kornél értekezése.

Ára 60 kr.

Rundschrift

So schreibt man ohne

Durchamwendung

schneller und leichter als gewöhnlich mit

F. SOENNECKEN'S

KURRENT-SCHRIFT-FEDER

Nro. 286

Ára egy doboz pennával együtt 2 frt 60 kr.

Kapható Stein János könyvkereskedésében Kolozsvárt.

CSAPÓ SÁNDOR

NAGY BAZÁRJA KOLOZSVÁRT.

A farsangi időnyre érkeztek nagy minőségben francia legyezők, legyezohorgok, álarcok, Cottillion jelvények, valódi angol és francia illatszerek.

Nagy választékban vannak férfi-ingek, kezélok, gallérok, selyem nyakkendők, kesztyűk.

Továbbá legújabb divatu selyem, posztó és Chapeau-Klak, férfi- és gyermek kalapok.

Legdúsabb választék, női-, férfi- és gyermek bőr-, posztó- és brünell-czipókbe.

Koresolyák nagyválasztékban, **valódi angol Halifax is.**

Vidéki megrendelések legnagyobb pontossággal eszközöltetnek.